

(Прес за РС, 8. 2. 2011)

Шта је требало да значи Давутоглуова демонстрација са заставом у Бањалуци? Медијски надуван протоколарни пропуст у организацији веома успјешних економских преговора или нешто више од тога? Арогантан гест представника регионалне силе или још један гаф турске дипломатије на Балкану? Недовољно познавање локалних националних прилика или њихово недовољно уважавање? Ситна компензација „потурицама“ у Сарајеву или неспоразум између турског министра и његовог амбасадора? Ужурбан покушај ширења зоне утицаја пред контраофанзивом ЕУ или већ потрошен мандат поклоњен од САД?

Доласком „на ноге“, турски министар је симболично признао РС и показао да му је стало до успостављања билатералне комуникације са њеним лидером.

Први налет турске спољнополитичке офанзиве на западни Балкан, илити источни дио југозоне, неславно је завршио изборним поразом Силајџића. Послије почетних неуспјеха Анкара, наравно, није одустала, него се накратко повукла да би се пресабрала за нову акцију. Долазак министра спољних послова у Бањалуку представљао је снажан доказ да је Турска накнадно и схватила и прихватила да пут у данашњу БиХ не иде само преко Сарајева него и преко Бањалуке. И више од тога. На капију сарајевске Башчаршије Ахмет Давутоглу је први пут могао да уђе и без куцања, а послије неколико посјета и емотивних излива, била су му широма отворена. Резервисане бањалучке домаћине, међутим, ваљало је наприје одобривољити.

Доласком „на ноге“, турски министар је симболично признао РС и показао да му је стало до успостављања билатералне комуникације са њеним лидером. Не мање важан потез у истом правцу било је гурање у страну непријатних политичких питања о формирању власти у БиХ, односно форсирање привлачних економских тема попут капиталних инвестиција у инфраструктуру и заједничких пословних пројеката у РС. А, прихватањем Додиковог позива да као професор међународних односа одржи предавање за академску публику у Бањалуци, Давутоглу је показао спремност да разјасни бизарне тезе које је прошле године изнио пред сарајевским интелектуалцима. До тог момента, посјета се могла без двоумљења оцијенити као врло успјешна јер доприноси

међународној афирмацији РС и најављује конкретну подршку њеној привреди.

Било би тактично да је Давутоглу, као представник „секуларне турске државе“, и посјету Ферхадији оставио за сљедећи пут када дође да објасни како је „турски вакат у Босни био једна успјешна прича коју треба обновити“. Али, инцидент са заставама баш никако није био у функцији пробијања леда у односима између Анкаре и Бањалуке.

Чак и ако се протоколарним пропустом поред заставе РС није нашла и застава БиХ, није на госту да се мијеша у интерне односе домаћина. А ако је пак негдје грешком усфалила турска застава, такви гафови домаћина се обично рјешавају неком шаљивом опаском госта, која не може да поквари укупно позитивну атмосферу.

Чак и ако се протоколарним пропустом поред заставе РС није нашла и застава БиХ, није на госту да се мијеша у интерне односе домаћина. А ако је пак негдје грешком усфалила турска застава, такви гафови домаћина се обично рјешавају неком шаљивом опаском госта, која не може да поквари укупно позитивну атмосферу. Наводно, проблем је ултимативном интервенцијом направио турски амбасадор, који је живећи годинама у муслиманском Сарајеву, попримио политичку ароганцију својих бошњачких суграђана. Могуће и да је Давутоглу, иначе оптерећен свијешћу да успјех његове екскурзије у Бањалуку неће бити добро примљен у Сарајеву, олако насјео на инструкцију сарадника. Није искључено да је у исту сврху мале сатисфакције браћи на Башчаршији требало да послужи и непланирано дуго задржавање пред Ферхадијом и кашњење на састанак са српским предсједником Предсједништва БиХ. Тако је инцидентом завршио први релативно успјешан искорак турске дипломатије изван кантона са бошњачком већином. Не би морао бити и посљедњи, али...

У интермецу између неуспјелих покушаја турске дипломатије да се са мандатом САД наметне као фактор сређивања прилика у БиХ, у игру је ускочила Њемачка, са мандатом ЕУ. Овдашњи лидери више се не састају ни у Бриселу, ни у Вашингтону, ни у Истанбулу, ни код Инцка у Сарајеву, него код Ангеле Меркел у Берлину. Америчка иницијатива да Анкара преузме улогу регионалног лидера на Балкану и да јој то буде компензација за европско (не)прикључење, запиње из више разлога. Прво, турска спољна политика се показала недорасла сложеној мисији у Босни. Друго, Стејт департмент је исувише закупљен глобалним проблемима на Далеком, а ево и Блиском истоку да би се концентрисао на БиХ. Треће, водеће европске земље не желе Турску не само у ЕУ него ни на Балкану. Четврто, својим изузетним опоравком у друштву уздрманих европских економија, Њемачка се све више намеће и као политички лидер ЕУ и преузима бригу о

БиХ.

Својим изузетним опоравком у друштву уздрманих европских економија, Њемачка се све више намеће и као политички лидер ЕУ и преузима бригу о БиХ.

За почетак, у Берлину се воде разговори само о ревизији Вашингтонског споразума и зато само са бошњачким и хрватским лидерима. И као што је вицеканцелар Ханс Дитрих Геншер почетком 90-их Хрватима обезбиједио државу, тако ће им канцеларка Ангела Меркел сада (полу) ентитет. Она је већ прошле године обзнанила да је изгубила вјеру у мултикултурализам, а од неки дан њој се у томе придружио и први министар Велике Британије. Према изјавама амбасадора Александра Боцван-Харченка, Русија чврсто стоји иза РС и њеног вођства, а Дејвид Камерон је за свој антимултикултурализам сигурно консултовао главног британског трансатлантског савезника. Тако се, корак по корак, полако формира евроамерички консензус о БиХ као трочланој федерацији. Турски допринос том пројекту био би промоција и гаранција бошњачких политичких интереса, али и њихово свођење на реалну мјеру.